

Obraćanje Alije Izetbegovića građanima Bosne i Hercegovine 23. maja 1993. godine

nakon što su velike sile SAD, Velika Britanija, Francuska, Rusija i Španija uzmaknule i odlučile da lansiraju tzv. Program zajedničke akcije, kojim se praktički odriču Vance-Owenovog plana i vrše ustupak Karadžićevim Srbima. U ovoj zavjeri protiv Bosne Njemačka nije učestvovala i njen ministar odbrane Folker Ruhe nazvao je Program zajedničke akcije „moralnom katastrofom“.

„Građani Bosne i Hercegovine,

siguran sam da ste i vi, kao i ja, prošle noći sa zebnjom osluškivali šta će reći velika četvorica u dalekoj Americi. Siguran sam da ste, kao i ja, poraženi onim što se iz šturih saopćenja dalo naslutiti.

A čuli smo, ako smo dobro čuli, da se agresor neće povući sa okupiranih teritorija, da se, dakle, naš istjerani narod neće moći vratiti na svoja ognjišta, da će se za jedan dio našeg naroda osigurati tzv. *safe zone*, što znači rezervati, itd, itd.

Ako je to tako, mi možemo samo reći da je taj novi plan za nas apsolutno neprihvatljiv.

Ako međunarodna zajednica zaista nije spremna braniti načela koja je sama proklamirala i za koja tvrdi da su njeni temelji, ako je spremna da prizna zakon sile u međunarodnim odnosima, da zatvori oči pred nezapamćenim gaženjem ljudskih prava i međunarodnog zakona, štaviše, da nagradi agresiju i genocid, neka to otvoreno kaže našoj i svojoj javnosti. Neka objavi novi kodeks ponašanja u kojem će sila biti prvi i posljednji argument i neka obznani da Povelja UN-a i brižljivo i strpljivo građeni zakoni međunarodnog poretka više ne vrijede.

Građani Bosne i Hercegovine, Bog i ljudi su nam svjedoci da smo učinili sve da se rat izbjegne, a kada je do rata došlo, da se nađe put do mira.

Ali, to može biti samo pravedan mir. A pravedan mir, kao minimum, uključuje vraćanje okupiranih teritorija i vraćanje našeg napaćenog stanovništva na njegova ognjišta. Bez toga nema i neće biti mira.

Potpisujući Vance-Ownov plan, mi smo rekli našu posljednju riječ, naš minimum ispod kojeg nećemo i ne možemo ići. Nećemo više gubiti vrijeme u jalovim pregovorima. Umjesto toga, okrenut ćemo se našem narodu, svim građanima koji vole ovu zemlju i kojima je Bosna i Hercegovina na srcu i pozvati ih da se ujedine i da svim sredstvima, svim dopuštenim sredstvima, brane nezavisnu i suverenu Bosnu i Hercegovinu, njenu cjelovitost i slobodu.

Dragi građani, svijet nam nije ostavio mnogo izbora. Vjerujem da dijelim vaše misli i osjećanja kada kažem da mi nećemo pognuti glavu i da ćemo prihvatiti rizik borbe za slobodu i dostojanstvo.

Ne bojte se i ne sumnjajte, narod koji se bori za opstanak i slobodu, ako se uistinu bori, ne može izgubiti.“